

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vis- „Előfizetések és hirdetések a
 szaadására nem vállalozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

A MARNE VONAL FELADÁSA.

Budapest, július 25. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Berliner Tageblatt írja: A németek kénytelenek lesznek nyugati frontjukat megrövidíteni és a Marne vonalat feladni, mert Foch tábornok hadserege külső ívet alkot a német hadsereg körül. Amíg a Soissons és Marne-közi vasutvonalat a németek annak silánysága miatt nem képesek használni, addig az ellenségnek a legjobb francia vasutvonalak állanak rendelkezésére.

Foch tábornok úgy látszik észak felé megakarja hosszabbítani frontját. Az ellenség Soissons és Compiègne között az Aisnen több hidat vert, amiből azt lehet következtetni, hogy Foch tábornok a trónörökös hadseregét nemcsak oldalról, hanem hátra is meg akarja támadni.

Tekintettel a Reimstől délre fekvő német vonalak csipkézett formáira, amely a védelmet nagyon megnehezíti, továbbá tekintettel Foch tábornok szándékaira, megokoltnak látszik, hogy a német haderőket koncentrikusan összefoglalják. Ez a művelet a front megrövidítését jelenti, ami azonban legtöbbször sikeres sakkhúzásnak bizonyult. A Marne-vonal időleges feladása nem ad alkalmat ellenségeinknek diadalordításra, mert a német hadvezetőség nem folyamvonalak tartására, hanem a csata megnyerésére törekszik.

Az ötödik véres év kapujában.

Mikor a háboru ötödik évének kapuján belépünk, akarunk ellenére eszünkbe jut Danténál a pokol kapujának vérfagyasztó felírása.

„Ki itt belépsz, hagyj föl minden reménnyel!”

Reméljük-e, mint eddig minden évfordulón, hogy több véres évforduló nem lesz, hogy no most már csakugyan elértünk az utolsó háborus évhez?

Reméljük-e, hogy idebent megfékezik valahára a küzdő nemzet erejének hitvány elszívóit, a különféle árdrágitókat, uzsorásokat és egyéb kiváltságos tolvajokat?

Reméljük-e, hogy a nemzetközi örület közepette legalább nálunk megjön az emberek esze s valahára megpróbálunk hétköznapi csetepaték fértételével egymással kezét fogva legalább e válságos időkben nem egymás közt, hanem csak az ellenséggel marakodni?

Remélhetjük-e a háboru ötödik évében négy háborus év tanulságainak levonását?

Első a katonaság. Tegnap vallotta be a honvédelmi miniszter, hogy legszebben, legalaposabban előkészített olaszországi offenzívánk tervét megint elárulta egy hitvány cseh, Albániában pedig egy osztrák-olasz áruló segítette sikerhez ellenségeinket. A harctérről, a hadifogságból hazatérő katonák egyaránt felháborító dolgokat tudnak a

csehek gyalázatosságairól. Meddig fog ez a született áruló fajta Ausztria kedvence uralkodni? Remélhetjük-e valahára, hogy katonai és politikai téren levonják a csehek árulásainak következményeit?

Ezzel szemben ott a magyar vér, a magyar hűség, a magyar katonai tudás, tehetség. Mindez eddig kellő elismerésben nem részesült; ma sincs magyar hadsereg, ma is csak József főherceg az egyetlen magyar hadseregcsoport parancsnok. Vajjon a háboru ötödik évében is a hivatalos osztrák ranglétrán fognak előbukkanni a világerőért sem magyar hadvezérek, hogy aztán végül a gráci arisztokrácia tagjainak előkelőségeit gyarapítsák? Remélhetjük-e a háboru ötödik évében a magyar hadsereget, a magyar katonai tehetségeket érvényesülését?

Az ötödik háborus évben bele kell törődnünk abba az ellenségeink által ránk kényszerített valóságba, hogy a békét nem lehet kiszónokolni, kidiplomáciázni, kikapacitálni, a békét ki kell verekedni.

Ádáz, kapzsi gonosz ellenséggel van dolgunk, mint a minő a tatár és a török volt. A különbség csak az, hogy hála a jó Istennek, Magyarországot ma nem Budánál, Nagyváradnál és a kassai végeknél, hanem a Piavénál, a Rajnánál, Jeruzsálem körül, holnap talán az Urálnál is v. djük. Csak az a különbség, hogy az ellenséget messze elvertük és távol tartjuk határainktól, de azért épp úgy életünkért, magyarságunkért, fennmaradásunkért harcolunk József főherceg vezetésével a Piavénál és Tiroiban, mint valaha

Zrinyi, a költő vezérlete mellett a Muraközben.

Remélhetjük-e, hogy ezt valahára belátja minden magyar ember s átszervezzük egész nemzeti erőnket az egyetlen cél: a béke minél erélyesebb kiüzdése szolgálatára?

Az ötödik háborus év kapuján belépve, nem számítgatjuk többé, meddig tart még a háboru? Nem tőlünk függ, meddig tartson: mi épp úgy készen állunk a tisztességes békére ma, mint ma négy éve. Csakhogy a békéhez a másik fél békehajlandósága is szükséges, ellenségeink pedig eddigi vereségeik után sem elégték még meg az emberiség szenvedéseit, a gyilkolás, a pusztulás borzalmas poklát, melyben a világot tisztán kapzsiságból immár ötödik éve bent tartják.

Sajnos, a békét tőlük ki kell kényszerítenünk, ez pedig további kitaratást, további áldozatokat kíván. Ne áltassuk magunkat fölösleges reménykedésekkel és számítgatásokkal a „mikor?” kérdésében. Más a fontos: a „hogyan.” Nem végződhetik ez a háboru az ellenség, a gonoszság, a kapzsiság győzelmével.

A négy keserves év tanulságait vonjuk le és összeszorított fogakkal, ökölbe szorított kézzel lépünk be a véres évek ötödikének kapuján azzal, hogy ott tul — nem tudni, mikor, nem tudni, hol, de feltétlenül el kell következnie az igaz ügy győzelmének — ott tul a győzelem vár ránk!

Csak tudjuk megérdemelni.

A megye cukra.

Bihar üzenete Szolnoknak.

Biharvármegyének még erre a hónapra járt volna 14 vagon cukra, de nem jött. A cukrot Szolnokról utalta ki a közlelmezési hivatal vezetője: Windisch-Grätz Lajos herceg.

Teltek a napok s már a hónap vége felé küzedünk, mikor Elek Móric közlelmezési főnök sürgetésére megérkezik egyetlen egy vagon cukor, az is 15 tonnás. A falvakban pedig a nép keserű beszédeket hallat. Ez már sok.

Elek Móric bemegy a gyöngélkedő alispánhoz, akinél éppen Siket Traján p. és t. főigazgató tett látogatást, megbeszéli vele az esetet s felhívja telefonon Szolnokot.

— Itt Bihar megye alispáni hivata, a közlelmezési előadó. Nekünk jár erre a hónapra 14 vagon cukor s eddig csak 1 jött, hol van a többi?

— Hja, kérem, nem tudunk berakodni, nincs elég munkásunk. Tessék várni türelemmel.

— Halló, Szolnok, felelt vissza Elek Móric, figyeljen csak ide. Ha nincs elég önkéntes munkaerő, tudják, mit tegyenek az urak?

— Mit, mit?

— Vegyenek igénybe közmunkaerőt. Tessék csak őket munkába állítani, mindjárt lesz itt cukor.

— De lehet ez? kérdegy kételkedő hang a telefonon.

— Ugyan, kérdezzék meg az urak az alispánjukat, majd megmondja az, hogy nagyon is lehet, ha muszáj. Már pedig most muszáj.

— Megpróbáljuk, hangzott a válasz s úgy lesz, hogy pár nap múlva itt lesz a megye cukra, ha megfogadták Elek Móric helyes és célravezető tanácsát, amelyet Bihar nevében Szolnoknak adott.

A szabolcsi határozat és Bihar megye terméshozadéka.

Nagy feltűnést keltett a szabolcsi határozat, amelynek szövege azonban még nincs tisztázva, mindenütt a gazdakörökben. Arról van szó, hogy Szabolcsban a termést rosul becsülték fel, az utak szélén a fák alatt, amelyek a fagytól megóvták a termést, nézték meg a buzakalászokat s a terméshozadékat 3 és fél métermázsára értékelték. A síkföldön azonban, mint utólag megállapították, 1 és fél mm. is alig lesz a buzahozadék, egész Szabolcs megye tisztikara állítólag kimondotta, hogy egy szem gabonát se enged kivinni a megyéből s a tisztviselői kar szolidaritást vállalt az alispánnal, ha ezért őt baj érné. Ujabb jelentések arról szólnak, hogy ez nem így történt s a 8 Órai Ujság szerint a közlelmezési miniszterhez küldött-ség ment Szabolcsból, hogy a történekről felvilágosítsa.

Megkérdeztük Elek Móricot, a megyei közlelmezési hivatal vezetőjét e határozat felől s így felelt:

— Az tudja, aki a lovat hajtja. Vértessen voltam, ahol a gazdák vitatkoztak azon,

vajjon kiadható e a terméshozadék s itt emlegettek aranyat, amellyel Romániának, meg papírpénzt, amellyel nekünk fizetnek. Olyanok vitatkoztak, akik itthon vannak, az egyiknek 4 fia és 2 veje különböző jogcimeken, mind erőteljes emberek, a másikkal felmérése van. Azt mondtam: Ha ilyen erőteljes emberek itthon maradhatnak s maguk helyett mást küldhetnek, mert a létszámot ki kell egészíteni, hát gondoskodni is kell a helyettesek kenyéréért. El is hallgattak. Ma hazaias kötelesség adni azoknak, akiknek nincs, vagy kevesebb van, mint nekünk s azután jön a hadsereg, annak is kell adni. végül ezek után jön Németország. Bihar megye nevében én nem ajánlhattam meg Budapestben semmit Windischgrätz Lajos hercegnek, az értekezleten a megye terméshozadékát 4 és fél métermázsában állapították meg, mi 4-ben javasoltuk. Nem megajánlás volt ez, hanem kivétel, a többlet 3200 métermázsára lesz, azt kell majd beszolgáltatni.

A városházán a termésrendelet alapján naponta sürgetik a bevásárlási igazolványok kiadását, de ezt senki se kapja kézhez. Ennek folyományaként különböző hírek terjedtek el arról, hogy az 1918 szeptember 30 ig terjedő időre való ellátást engedélyező miniszteri rendeletet visszavonták, mások arról tudnak, hogy a terminust október 15 ig kitölték. Arról is beszélnek, hogy akármi lesz, már szeptemberben csak egységes hadilízt előállítását engedi meg a miniszter, az őrlési engedély tehát csak erre fog szólni. Ezt a Németországgal való megegyezésnek tulajdonítják illetékes helyeken.

A Tüzérnap.

A cs. és kir. 34. tábori tüzérezred pót-ütege a hadiárva, özvegyek és rokkantak javára szeptember 14 én és 15 én, szombaton és vasárnap tüzérnapot rendez Nagyváradon.

E tárgyban tegnap értekezlet volt a városházán, melyen megjelentek a város jótékony egyleteinek vezetői és megbeszéltek a részleteket.

A tüzérnap olyan látványosságokat ígér, amilyenekben még nem volt része Nagyváradnak a háború alatt. Az első napon egy hatalmas színjáték lesz a szabadban, a Szent László téren 600 szereplővel. Árpád, a honfoglaló bevonulásával fogják bemutatni az óriási színpadon.

Az ünnepi játék szereplői a megyeházából indulnak el ősmagyar vitézek jelmezében lovakon és végig vonulnak a városon festői csoportokban.

Másnap nagy ünnepély lesz a Rhédey-kertben a legérdekesebb tüzérségi produkciók bemutatásával és más szenzációs attrakciókkal. E nagy népnepély rendezésében a tüzérség segélyére fognak állni Nagyvárad összes jótékony egyletei. Faragó hadnagy a tüzérezred megbízottja beszámolt az értekezletnek arról az érdekes tervéről az ezrednek, hogy az ezred érintkezésbe lépett a katonairóddal s tájékozást kért, hogy a király és a királyné országos körutjuk alkalmából mikor akarják Nagyváradot meglátogatni.

Az ezred úgy tervezi, hogy a tüzérna-

pot összeköti a királyi pár látogatásának lapjával s e végből esetleg módosítani fogja a tüzérségi dátumot.

A tervezett ünnepélyek valóban oly nagy szabásúak lesznek, hogy be fognak illeni a királynap programjába.

A közlelmezés hirdetményei.

Aszalt szilva. Julius hó 26 tól kezdődőleg a Szent László-téri hatósági fűszerüzletben friss aszaltszilva vásárolható. Egy egy család a július havi sójegy felmutatása mellett egy hónapra csak 1 kgr. aszalt szilvát vásárolhat. Az aszalt szilva ára kgr. ként 470 korona.

Nyarálok igazolványa. A nyaralásra utazók a szállítási igazolványok kiállítása végett az utazást megelőzőleg 8 nappal jelentkezzenek a közlelmezési ügyosztálynál, mert az ügyosztály nagymérvű elfoglaltsága következtében kellő időben az igazolványok kiállítását és elintézését nem fogja tudni teljesíteni.

Anyag a cipészeknek. Tudatom a város cipésziparosaival, hogy a népruházati bizottság által kiutalt nyersáru kiosztása már a legközelebbi jövőben megtörténik. A kiosztás akadálytalan lebonyolítása céljából felhívom a Nagyvárad város területén lakó lábbeli készítőket, (a csizmadiákat kivéve), hogy jelen hirdetmény közzétételétől számított 8 napon belül összeírás végett a közlelmezési hivatal cipőosztályának bejelentési osztályánál (Teleky-utca 3., földszint, forgalmi terem) reggeli 8 órától délelőtt 11 óráig jelentkezzenek.

Szappan kapható. Tudatom a város közönségével, hogy folyó július havi szappanjegy szelvénye ellenében kereskedőknél és a városi Szt. László-téri fűszerüzletben szappan vásárolható. Egy egy személy után egy hónapra egy nyolcad kgr. szappan igényelhető.

Lukács Ödön
polgármesterhelyettes.

Zár alá veszik a csalánt.

A hivatalos lap Wekerle Sándor miniszterelnök aláírásával rendeletet közöl a vadontermő csalánkórónak és a csalántermékeknek zár alá vétele és áruknak megállapítása és forgalombahozataluk tárgyában.

Zár alá veszik az idejű termésű csalán levágott kóróját, a belőle előállított készítményeket s a csalánkórónak még a hulladékát is, meg a csalánlevelet és a csalánmagot.

A csalánnal senki nem rendelkezhetik ezután szabadon. A termelők még a leveleket és a csalánmagot is csak saját céljakra, a magot vetőmag céljára használhatják, de eladni nem szabad csak a csalánközpontnak: a Magyar Csalántermelő és Értékesítő r.-t.-nak.

A rendelet megállapítja az árakat is. A légszáraz, lombosított csalánkóró és a kóróról lefosztott levelek árát mázsánként 35 K-ban, a csalánmag árát mázsánként 100 K-ban szabja meg. A Csalánközpontnak 10 K a jutaléka, a mag után 25 K a gyűjtési jutaléka mázsánként. A csalántermelő részvénytársaság 6 hónap alatt köteles feldolgozni az átvett anyagot.

A csalánkóróból előállított fonóanyagok fele a katonaságé, fele a polgárságé lesz.

mellyel a Népruházati Bizottság rendelkezik.

Aki a rendeletet kijátsza, kihágást követ el s 6 hónapig terjedhető elzárás és 2000 K pénzbüntetés a büntetése.

Letartóztatták a berekböszörményi gyilkosokat.

Berekböszörményben e hét elején beszállított gyilkosság áldozata lett Erős Józsefné, Erős Sándor volt nagyváradi színésznek az édesanyja.

A gaztelt után nyomban nagy apparátussal indult meg a nyomozás, a melyet a nagyváradi rendőrség részéről Kolontáry János tb. rendőrkapitány kitűnően irányított. A bűneset számai Nagyváradra vezettek, mert a gyilkos orosz foglyok a valószínűség szerint az itteni gyűjtőhelyhez tartoztak. A körülmények nyomozás, amelyben Vas és Dienes polgári detektívek és Mirzich katonai detektívek vettek részt, tegnap kedvező fordulatot vett. A tettesek nagy részét itt Nagyváradon elfogták.

A gyilkos orosz foglyok közül hármát fogott el a váradi rendőrség. Az oroszok teljes beismerésben vannak. Elmondották, hogy Váradon beszéltek össze s gyalog mentek ki Berekböszörménybe. Az egyedül álló házba éjszaka kísérelték meg a betörést. A zajra, amit az ajtó feszegetése okozott, kijött a ház gazdája. Mikor észrevette, mi történik, elkiáltotta magát:

— Rablók!

Aztán beszaladt a házba s revolvert hozott ki. Kétszer elsütötte azt, de a fegyver csüörtököt mondott. Erre az oroszok beleszitették az ajtót. Az öreg Erőst félhorthra verték s eszméletlen állapotban ott hagyták a konyhában. Majd bementek a szobába s nekiestek a sikoltozó Erősnének, akit aztán a párnák közé fojtottak. Mikor az asszonnyal végeztek, feltörték a szekrényt s a 8000 koronát magukkal vitték.

Az elrabolt pénz egyrésze már megvan, a többi valószínűleg a Berekböszörményben elfogott orosz fogolytól kerül elő.

A franciák a tavalynál háromszor nagyobb hadsereget vontak össze.

Budapest, július 25. (Saját tudósítónktól.) Genéből jelentik: A Matin írja: Az antant a nyugati fronton a tavalynál háromszor nagyobb hadsereget vont össze. Foch tábornok egy beszédben kijelentette, hogy a harctéren még ez évben meg kell történni a döntésnek.

Oroszországból az első fogoly- transzport utnak indult.

Budapest, július 25. (Saját tudósítónktól.) Az osztrák-magyar és orosz hadifogolykicserélés megkezdődött. A sovjet kormány és az osztrák-magyar monarchia közt meg egyezés jött létre, amelynek következtében Oroszországból az első 3000 főből álló osztrák-magyar fogoly transzportot már utnak indították. A monarchiából az első szintén 3000 főből álló orosz hadifogoly transzport a napokban indul.

Győzelmeink Albániában.

Budapest, július 25. OLASZ HARCTÉR: Nincs különös esemény.

ALBANIA: Tegnap reggel csapataink Kucinál kivívták a Semeni folyón az átkelést. Vitéz zászlóaljainknak heves ellenséges ellentállást kellett letörniök és nagyszámu foglyot szállítottak be. Kuci és a tenger között is területi nyereségre vezettek sikeres előtöréseink.

A vezérkar főnöke.

Ellentétek az ukrán-orosz delegáció között.

Budapest, július 25. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Kievből jelenti a Wolf-ügynökség: Miután az ukrán-orosz delegáció politikai bizottsága hosszas tárgyalás után sem tudott megegyezésre jutni, az ukrán delegáció indítványára elhatározták, hogy a néprajzi határok megállapítására külön albizottságot létesítenek.

Amerika felemeli a szolgálati korhatárt.

Budapest, július 25. (Saját tudósítónktól.) Washingtonból jelentik: Közvetlenül a kongresszus egybehívása után a hadügyminiszter törvényjavaslatot terjeszt mindkét ház elé, hogy a szolgálati kötelezettség korhatárát emeljék fel, hogy még nagyobb tömeget mozgósíthassanak.

A tengerészeti miniszter közölte, hogy a tengerészeti létszám ez idő szerint 503.192.

A Murmann vidékre, Archangelsbe és a cseh-tót frontra való utazást eltiltották.

Budapest, július 25. (Saját tudósítónktól.) Moszkvából jelentik: Trocki parancsot adott ki, melyben mindenkinek megtiltja, hogy a hadügyi népbiztosi hivatalnak írásos engedélye nélkül a Murman vidékre, Archangelsbe vagy a cseh-tót frontra utazzék. Ennek a tilalomnak megszegését halálbüntetéssel torolják meg. A parancsot orosz, szerb és lengyel nyelven minden pályaudvar és minden vasúti kocsiban kifüggesztették.

Egy millió lira a Szent István elsüllyesztéséért.

Budapest, július 25. (Saját tudósítónktól.) Milánói jelentések szerint az április 21-én kiadott dekrétum végrehajtásának során megállapították, hogy az ellenséges hajók elsüllyesztéséért adandó jutalom az elsüllyesztett hajó értékének 2 százaléka legyen. E szerint azon kapitány legénysége, aki a Szent István csatahajót elsüllyesztette, egy millió lirát kap s ezt az összeget szétosztják a legénység között.

Buvárhajóharc Amerika ellen.

Budapest, július 25. (Saját tudósítónktól.) New-Yorkból jelenti a Reuter-ügynökség: Egy német tengeralattjáró Maine állam partjai közelében elsüllyesztette a Robert Richard nevű amerikai vitorlást. — Maine állam New-Yorktól északra fekszik.

Nem a Vaterland, hanem a Justitia sülyedt el.

Budapest, július 25. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Angol és francia jelentések szerint a július 20-án torpedóval elsüllyesztett hajó nem a Vaterland, hanem a 32120 tonnás, Angliában 1917-ben épült Justitia nevű hajó volt. Mielőtt a jelentéssel szemben hivatalos német helyen állást foglalnának, meg kell várni a buvárhajó parancsnokának szóbeli jelentését. A Vaterland elsüllyesztéséről kiadott közlés ugyanis szikratávírói jelentésen alapult.

Anglia Oroszországban „kézi zálogot” akar szerezni.

Budapest, július 25. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Daily Chronicle mai vezércikkében a következőket írja: Ha Németország kézi zálognak tartogatja Belgiumot, akkor kell, hogy Anglia is szerezzen magának ilyen kézi zálogot. Ezt legjobban Oroszország egyes részeinek tartós megszállásával érheti el. Így mód nyílik arra is, hogy a nyugati frontot tehermentesítsék.

A Wolf-ügynökség esti jelentése.

Berlin, jul. 25. A Wolf-ügynökség jelenti 25-én este: heves harcok a Soissons és Reims közti harctéren.

A görnyedt emberek hadjárata.

A hét bizonyos napjain, kivált pénteken és szombaton egy groteszkül szomorú invázió indul meg Nagyvárad falai között. Éhes és rongyos, követelőző és alázatos emberek, asszonyok, gyerekek lépik el az utcákat.

Lassan bandukolnak, mindenkit utólréneket.

— Nagyságos asszonyom . . . szegény rokkant iparos vagyok . . . csak pár krajcár . . .

Nem egy, mint régen — pár. Több. Hja, az időnek nyomoruságtól nyikorgó kerekei is fordultak néhányat!

És azért:

— tesszen szives lenni . . . instálnék egy hatost . . . hét apátlan árvám sir otthon . . . az uram kórházban fekszik, nem tudunk mrgélni . . .

PéNZ.

— Csókolom kezeit a kis éves purdémnak . . . tessék csak megnézni milyen rongyos szoknyában járok most is . . . alig hogy van rajtam valamicske gunya.

Bizony jó asszony, bizony cigányasszony, csak az Isten őrzi!

PéNZ.

— Ha egy pár viseltes cipőt, egy ócska szoknyát . . . elmennék érte házhoz.

Mert oda is elmennek. Megbillentik a villamoscsengők gombját, előbb csak szerényen, — éppen hogy felcirpenjen —, majd nekivadulva nyomják, dülják, cibálják, míg belülről életjelt nem adnak.

— Miatyánk, ki vagy a mennyekben . . .

— Csak egy krajcár? . . . Nem vagyok én csavargó, kérem!

És ez így megy üzletekben, templomok előtt, utcák sarkain — mindenütt.

Hemzsegnek, nyüglődnek, a levágott kezük-lábuk szomorúan ijesztő csonkáit odartartják a szemed elé, szétteregetik szennyes rongyaikat, megmutatják a bőrüket, a sebeiket, hat, hét, kilenc éhes gyermeket dőfnek a szivedbe, kórházi lepedőket lobogtatnak előtted, félig mezitelen cigányurdákat csavarnak a lábad köré és verkliznek és gramfonálnak és hegedülnak és meggyüöltetik veled az összes hangszereken kívül ezt az egész talmi világvárosi svindlit.

Hol marad még akkor a különböző ürügyek alatt operáló sajtoncok, szipolynokok, fejencek, kullancsok és prénőkök leleményes hada? Mert ők sem elégszenek meg annyival, hogy már hallgatagon tudomást vettünk a létezésükről. Az álhirlapírók és álbarátok mellett az álkoldusokról! . . .

Ezek sokszor még elkeserítőbbek aktív pályatársaiknál.

Hiszen minden törekvésük abban kulminál, hogy a kezüket, lábukat, fejüket, szemüket és minden porcikájukat úgy deformálják, mintha tényleg deformált volna, hogy irtózatot ébresszenek bennem, hogy kiöljék belőlem az emberi test szépségéről táplált minden illuziómat.

Vajon mit szól ehhez egy idegen, aki valamelyik inváziós napon véletlenül idevetődik?

Vajon szabad e ilyen viszonyoknak uralkodni egy: „Ejnye, hisz ez egy valóságos kis világváros” ban, ahol már a második

színház létesítésének kérdése izgatja a kedélyeket . . . ?!

Ahol jótékony egyesületek, madarak, fák füvek, koldusok és gyermekek napja vergeti biztatólag a vállát ennek a: „Majdnem fiók Párisnak”, hogy csak bátorság, de féljen, ott lesznek és maradnak mellette akkor is, ha véletlenül rászánná magát, hogy az: 1871. évi 18. t. c. 131. §. vagy az 1886. évi 22. t. c. 21. §-ának valahára érvényt szerezve a saját szegényeiről gondoskodjék.

Fyné.

Hirek a cár kivégzéséről

II. Miklós cár kivégzésének hírének eddig hivatalosan nem erősítették meg.

Az ellentmondó hírek közt figyelmet érdemel a bolsevik párt Pravda című lapjának következő közlése:

A jakaterinburgi szovjet már egy hónappal ezelőtt jelentette a moszkvai szovjetnek, hogy ellenforradalmi összeesküvést fedezett fel, melynek célja a volt cár kiszabadítása és trónra ültetése volt. A jakaterinburgi szovjet ezért a moszkvai központi szovjettől felhatalmazást kért, hogy a cárt kivégezhesse. Ez akkor történt, a mikor a csehek Jakaterinburg felé vonultak. A moszkvai kormány nevében Trockij azt a parancsot adta, hogy a cárt vigyék más fogságba, de semmi esetre se végezzék ki.

II. Miklóst ekkor tényleg elszállították Jakaterinburgból. Új tartózkodási helyén gyilkossági kísérlet történt ellene, de sikertelenül. Akkor is híre kelt, hogy a cárt meggyilkolták, de ezt a hírt meg lehetett cáfolni.

Mikor a cseheket visszaverték, a cárt visszavitték Jakaterinburgba. Alig volt ott néhány napig, a jakaterinburgi szovjet új összeesküvést fedezett fel, mire azzal a kérelemmel fordult a moszkvai kormányhoz, hogy adjon neki szabadkezet a cárra vonatkozólag. Minthogy erre válasz nem érkezett, a jakaterinburgiak a hallgatást beleegyezésnek tekintették.

A csehek ismét közeledtek, a város gárda vezetője rájött, hogy a gárda tagjai közt is többen meg vannak vesztegetve, szóval a helyzet megint zavaros lett. A jakaterinburgi szovjet ekkor elhatározta, hogy végez a cárral.

Július 16-án reggel egy nagy vörös automobilon három bolsevik érkezett a fogház épület elé. Azzal az ürüggyel, hogy a cárt más fogházba kell átvinniük és családja nem sokára követni fogja, beültették Romanov Miklóst az autóba. A cár, a ki megszokta, hogy efféle szállításokban legyen része, gépiesen követte a három embert.

Az automobil egy rét mellett állott meg, mely néhány kilométerre van a várostól. Tíz fegyveres vörös gárdista várta már ott a kocsit. Ekkor közölték a cárral, hogy a szovjet halálra ítélte s az ítéletet fel is olvasták.

A cár engedélyt kért, hogy elbucsúzhasson családjától, ha másképp nem, legalább levélben. Kérését azonban nem teljesítették.

Romanov Miklós állítólag nagyon nyu-

godtan, de halálsápadtan vetette alá magát a kivégzési eljárásnak. Az egész jelenet kint a mezőn nem tartott tíz percig. A holttestet ugyanazon az automobilon vitték vissza a városba.

Más hírek szerint a cár megszökött és valahol rejtőzik, hogy az egész kivégzés csak komédia volt.

Moszkvából táviratozzák: A szovjet-kormány rendeletére vizsgáló bizottság ment Jakaterinburgba, hogy a cár meggyilkolásának körülményei megvizsgálja és a bűnösöket felelősségre vonja.

Victorisz Mária, a hiszterika.

Cipője lakk és betétes, elegáns, harisnyája flór, blúza selyem, a hátamögött képosztás szuronyos őr vigyáz rá. A szeme kék, nyugtalan indulatok mozgatják, mint egy fényszóró villan ide-oda, de nem talál nyugvópontot. Ennek a fehérarcú leánynak hiányzik a hite, az egyetlen biztos pihenő a bizonytalanságok között.

Seress Barna tanácselnök: Mi a neve?

A vádlott: Victorisz Mária, husz éves vagyok. Négy év óta züllök. Már a szüleimet is megloptam, voltam javítóintézetben is, de ott összekeveredtem a jászslányokkal s azok a lopás művészetére tanítottak. Azóta muszáj lopnom. Árnevem Kondor Mária, néha hónapokon keresztül utazgattam s lopásból éltem. Itt ott szolgálatba is léptem, de csak azért, hogy lopjak. Nem tudok róla leszokni.

Seress Barna elnök: Székelyhidon kabátot és pongyolát lopott, Nagyváradon Horváth Zoltánétól cipőt, ruhát, Sátoraljaújhelyen a vasuti ruhatárból ruhákat, Debrecenben szintén ruhákat. Igaz ez?

A vádlott: Lehet, nem emlékszem rá.

Marton Elvira tanu: A blúz, ami rajta van most, az is az enyém.

A vádlott: Csalódi.

Rövid vita után megállapították a blúz eredetét.

Fisch Áron törvényszéki orvosszakértő megállapítja, hogy a vádlott erkölcsi ítélőképessége gyöngé, degenerált hiszterika, de beszámíthatók tettei. Erkölcsileg hanyatlott.

Still Ernő dr királyi ügyész a vádat fentartja.

Guttman Miklós dr kirendelt védő utal az orvosszakértői véleményre, hogy vádlott hiszterika, csak akkor érzi jól magát, ha lothat, a javítóban eltanulta a lopás művészetét a jászslányoktól, s végleg elromlott. Enye ítéletet kér, a miliót.

A bíróság vádlottat három évi fogházra ítélte s a büntetés kitöltése után dologházba utalta. Enyhítő körülményt a bíróság nem látott, csak romlottságot.

A vádlott fellebbezett. Jegyző vlt Bolcas Ágoston dr.

* A városi tisztviselő konyha felállítása serényen halad, azonban az átalakítások és a tisztogatás miatt a megnyitás aug. 15-ére tolódott el. A konyhát özvegy Élő Jánosné vezeti, aki mellé Tátray Kálmánnét vagy Weinpöster Frigyesnéti kéri fel a főjegyző A szerződést Somhegyi Dezsővel már aláírták.

A VIII. hadikölcsön eredménye.

Budapest, július 25. (Saját tudósítónktól.) Tekintettel arra, hogy a vidéki és harctéri jelentések még nem érkezhettek be, a legutóbbi VIII. hadikölcsön végleges eredménye még nem ismeretes. Számítás szerint az eredmény meghaladja az eddigi, bármelyik hadikölcsön összegét és már eddig is több három milliárd koronánál.

Az ellenoffenziva harcai.

Berlin, július 25. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás aintól:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja. Burpoy és Hebeterne között este az ellenség erős tüzelés védelme alatt támadott. Visszavertük. Szintugy meghiusultak azok az előretörések, amelyeket az ellenség Alberttől nyugatra Mailly felé indított.

A német trónörökös hadcsoportja. —

A Soissons és Reims közötti arcvonalon tegnap csökkent a harci tevékenység. Kisebbségi gyalogsági ütközetek állásaink előterepén.

Az Ourqól délre és Reimstől délnyugatra heves ellenséges részleges támadások, melyeket elleniökésekkel visszavertünk.

Albrecht württembergi herceg hadcsoportja A Vogézekben bajor landwehr csapatok merészen végrehajtott vállalkozásukról foglyokkal tértek vissza.

Ludendorff, első főszállásmester.

A buvárhajóharc.

Budapest, július 25. (Saját tudósítónktól.) Berlinből hivatalosan jelentik, hogy tengeralattjáróink az Északi tengeren újabb 13.000 regiszter tonna tartalommal bíró ellenséges kereskedelmi hajóteret süllyesztettek el.

Francia katonai kritikusok a németek visszavonulásáról.

Budapest, július 25. (Saját tudósítónktól.) A Wiener Tageblatt jelenti Bernből: Francia katonai kritikusok szerint azon német csapatok, melyek a franciákat elkeseredett ellentámadással feltartóztatni igyekeztek a Veslé mögé való visszavonulást látszottak előkészíteni. A francia csapatok előnyomulását csak a német gyalogság lassítja, mert a németek nehéz tüzérségüket az utóvéd állásokba vonták vissza.

Ellentétek az ukrán-orosz delegáció között.

Budapest, július 25. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Kievből jelenti a Wolf ügynökség: Miután az ukrán orosz delegáció politikai bizottsága hosszas tárgyalás után sem tudott megegyezésre jutni, az ukrán delegáció indítványára elhatározták, hogy a néprajzi határok megállapítására külön a bizottságot létesítsenek.

275.629 bruttó tonna júniusban elsüllyesztett hajótér.

Budapest, július 25. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Reuter ügynökség jelenti Londonból: a szövetségesek és semlegesek hajóterület vesztesége 1918 június havában ellenséges cselekmények és viharok következtében összesen 274.629 bruttó tonna volt, amiből Anglia vesztesége 161.062 tonna, míg a szövetségesekre és semlegesekre 114.567 bruttó tonna veszteség jut.

A német hadvezetőség új elhatározás előtt.

Berlin, július 25.

(A Déli Hirlap tudósítójától.) A Berliner Zeitung am Mittag katonai munkatársa a közönséget a német hadvezetőség új elhatározására készíti elő. A lap a következőket írja:

— Ha a német csapatoknak az egész fronton való viszonyát tekintjük, azt látjuk, hogy ez széles — délre előugró — ívet mutat, amely északkeleten az Aisnenál kezdődik és a Marnenál halad, majd aztán Reims irányában újra északkeleti irányt vesz és széles területen, amelyet a németek megszállva tartanak, néhány száz kilométernyire terjed ki.

E nagy terület állandó birtokbantartásához nagy erők szükségesek, amelyek a hadvezetőségnek más irányban való mozgási szabadságát akadályozzák. A francia támadás eredetileg ezen ívnek nyugati szárnya ellen a Soissons—Chateau-Thierry-szakasz ellen irányul.

A francia hadvezetőség azonban most szemmel láthatólag azt a szándékot követi, hogy a délfelé előugró ívet egész kiterjedésében három oldalról egyszerre koncentrikusan támadja meg, hogy mindkét szárnyat átkarolja.

Egy ilyen hadművelet természetesen az összes rendelkezésre álló erők latbavetését követeli és ezáltal a francia Foch ellenoffenziva karaktere is teljesen megváltozott és önálló nagy operációvá alakult, — melynek célja nem a német offenziva meghiusítása, hanem egy nagy döntő ütközet, hogy a háborúnak fordulópontját előidézzék.

Ezáltal egészen új helyzet támadt, amely hadvezetőségünk részéről is új elhatározásokat igényel. A német hadvezetőség mindig kitűnt abban, hogy nem ragaszkodik mereven elhatározásához, hanem a megváltozott helyzetnek megfelelően mindig ujonnan választotta meg lépéseit, így tehát most is mindent megtesz, hogy ne engedje magát az álló háború béklyóiba szorítani.

HIREK

* Gróf Tisza István Nagyváradon. Gróf Tisza István ezredes tegnap Nagyváradon át Nagyszalontára utazott.

* Fontos várssi dolgokat tárgyalnak a polgármesterek. A polgármesterek kongresszusa augusztus 1-én délelőtt 10 órakor Budapesten ülést tart. Ez alkalommal a városokra nézve nagy fontosságú kérdések felett tanácskoznak, amelyek Nagyváradot is közelről érdeklik. Így tanácskozni fognak a polgármesterek a rendőrség áliamosításáról, a mozgófénykép színházak szabályozásának dolgáról, valamint a közlelemzés és közlelésről. A tanácskozáson Nagyvárad részéről Rimler Károly polgármester fog résztvenni.

* A Népszövetségi Hangya fogyasztási szövetkezetben napról-napra tekintélyes számmal gyarapodik a tagok száma egyre nagyobb részvényekkel. A megalakulás mentül előbb, előreláthatólag augusztus 20-án meg lesz. Csak hatalmas tábor tud összehordani nagy alaptőkét, miért is Nagyvárad minden keresztény polgára iratkozzék be a Népszövetségi Hangyába. Egy üzletrész ára 50 korona, de kívánatos, hogy tehetségéhez képest mindenki többet jegyezzen. Jegyezni lehet a gyűjtőknél vagy a Népszövetségi Hitelszövetkezetnél. Kérjük azokat a tagokat, kik még nem kapták meg a felvételi díjról az eredeti elismervényüket, hogy jelentkezni sziveskedjenek a gyűjtőknél, vagy a Népszövetségi Hitelszövetkezetnél.

* Osztrák gyermekek érkezése Kötgyánba, Nagyszalontára és Mezögyánba. Dr Edelmann Mennyhért igazgató főorvos, a gyermeknyaraltatási akció nagyváradon vezetője tegnap távirati értesítést kapott a kormánybiztostól, melyben értesítik, hogy az első transportot Bihar megyébe utnak indítják. Az alföldi vonattal 29-én Kötgyánba 88, Nagyszalontára 286, Mezögyánba 26, végül a képtalan iklódi uradalmába 30 osztrák gyermek érkezését jelezték.

* Nem lehet ellenszegülni a katonai öröknek. Figyelmeztetjük a város lakosságát, hogy a katonai örösek, örök és járőrökkel szemben való ellenszegüléstől és helytelen magatartástól annál is inkább tartózkodjanak, mivel ellenkező esetben a törvényes lépéseket ellenük folyamatba tesszük. Rendőrkapitányi hivatal.

* Pályázati hirdetés. A lugosi m. kir. földmives iskola igazgatósága a m. kir. földmives iskola, illetőleg annak gazdasági altisztképző tanfolyamára pályázatot hirdet. Az iskola illetve a tanfolyamra rokkant katonák pályázhatnak. Az iskola célja, hogy elméletileg és gyakorlatilag képzett, megbízható gazdákat neveljen. A tanfolyamok tartama 2 év, s minden év október 1-én kezdődnek. Az iskolánál fizetési helyek (évi 300 korona) állami ingyenes helyek és alapítványi helyek vannak. A pályázati kérvények beadásának határideje: augusztus 30. Közelebbi feltételek a városi Hadigondozó Népirodánál (Városháza II. em. 39. sz. d. u. 3—6 óráig) megtudhatók. Nagyvárad, 1918. július 22. Dr Istvánffy István a városi Hadigondozó Népiroda igazgatója.

* **A katolikus önkormányzatról szóló javaslat az őszön a képviselőház elé kerül.** Budapestről jelentik: A képviselőház közoktatásiügyi és igazságügyi bizottsága együttes ülésen elhatározta, hogy a katolikus önkormányzatról szóló javaslatot a törvényhozás őszi ülésének elején első törvényjavaslatként fogja tárgyalni.

* **Barza József temetése.** Tegnap délután helyezték végső nyugalomra az oly váratlanul elhunyt derék polgár: Barza József kárpitos iparos hült tetemeit nagy részvét mellett Megjelentek a temetésen a törvényhatósági bizottság több tagja, a Kath. Kör, a Kath. Népszövetség, a Kath. Legényegylet tagjai, az ipartestület és Iparos kör tagjai Czeglédy Jeremiás elnök vezetése alatt. A gyászszertartást dr. Lestyán Endre plébános végezte segédlettel. A beszentelés után a szebbnél szebb koszorúkkal borított díszes érckoporsót feltették a négyfogatu díszes üveges halottas kocsira s az impozáns gyászmenet a Rulikovszky-temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen végső nyugalomra helyezték az elhunyt derék polgárt. A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata nagy pontossággal rendezte.

* **Házat ajánl a kenyérgyárnak.** — Roxin László háztulajdonos beadványt intézett Nagyvárad városához, melyben felajánlja Teleky-utca 39. sz. házat a városnak a kenyérgyár céljaira 120000 koronáért. A ház jelenleg is nagy sütőműhelynek van berendezve. A pékműhelyen kívül 2 üzlet, 20—25 méter hosszú dagasztóműhely, két új óriási kemence van. A helyiségben ezelőtt az egész 4. honvédegyezred és a nagyközönség számára sütöttek kenyeret. Ajánlatát augusztus 1-ig tartja fenn.

* **Nem szabad a francia lapok hirdetéseit külföldre küldeni.** Akik tegnap a francia lapokat kézhez kapták, egy figyelmeztető cédulát találtak a lapok mellett és a lapokban egyetlen hirdetést. Ez arról szólt, hogy a külföldre küldött francia lappeldényekből a hirdetésnek ki kell maradni Páris katonai parancsnokának rendelkezésére. Csakugyan, a lapok hirdetési részében fekete vonalak húzódnak, s nem lehet tudni, mit hirdettek a jó franciák. A lapok bocsánatot kérnek ezért s ígérik, hogy lehetőleg kerülni fogják az ilyen csonkításokat. Kíváncsiak vagyunk, hogy ha a hirdetéseket olvashattuk volna, vajon mit rendelhattunk volna például Párisból?

* **Aponyi Árpád halála.** Budapestről jelentik: Aponyi Árpád országos nevű író ma 52 éves korában meghalt.

* **Három szökött katona kivégzése.** Budapestről jelentik, hogy a budapesti hadosztálybíróság rögtönítélő bizottsága ma három szökött katonát ítélte halálra. Az első halálraítelt Tóth Károly 52. gyalogezeredbeli katona, aki a gödöllői rablógyilkosság miatt volt előzetes letartóztatásban, miután előzőleg ezredétől két ízben megszökött. — A másik Urbanek Mátyás a 32. gyalogezered katonája, aki a statárium óta négy ízben szökött meg. Végül a harmadik halálraítelt Miroslav Vladimir 86. gyalogezeredbeli katona, aki 1915. óta folytonos szökésben van. Mind három elítélten a halálos ítéletet ma végrehajtották.

* **Hősi halál.** Simkó József, a 37-ik gyalogezered tartalékos löhadnagyja, a fiumei nyilvános raktárak őtiszviselője a Piave mentén vívott harcokban gépfegyvertől három súlyos sebet kapott és e hó 21-én súlyos sebeiben a klagenfurti tartalékkórházban meghalt. Ijju özvegye Edelényi Szabó Juci és két kis gyermeke gyászolja. Klagenfurtban temették el katonai pompával.

* **Ösztöndíjak hadi árváknak.** Az Országos Hadigondozó Hivatal a magyar honossági hadiárvák és rokkantak gyermekeinek közép és felső iskolai tanulmányai folytatására ösztöndíjakat (pénzsegélyeket) adományoz. Folyamodni óhajtó igényjogosultak közelebbi felvilágosítást a cs. és kir. téparrancsrokságnál (Ör.u. 5.) nyerhetnek.

* **A villamos szerencsétlenség áldozatának temetése.** A nemezei hid mellett levő villamos transzformátornál előfordult szerencsétlenség áldozatának: Ambrus János villamos szerelőnek temetése tegnap délután nagy részvét mellett ment végbe a Bihar-megyei kórháztól. Megjelentek a temetésen Rimler Károly polgármester, a Munkás-betegsegélyző pénztár tiszviselői, a városi villamosmű tiszviselői és személyzete Rimánóczy igazgatóval és nagy közönség. — A gyászszertartást Imrik S. Zoltán tb. katonok végezte. A koporsót szebbnél szebb koszorúk fedték. Az elhunyt koporsóját a tragikus módon elhunyt derék munkás bánatos neje, két kis árvája és a nagyszámú rokonság állta körül, szívtépő fájdalommal. — A gyászmenet az olasz temetőbe vonult, ahol a szerencsétlen véget ért ember hült tetemeit végső nyugalomra helyezték.

* **Halálugrás a gyorsvonatról.** Mint az egyik utas elbeszéléséből értesülünk, a tegnap reggel Nagyváradra érkező alföldi katonai gyorsvonatról a gyulai József szanatorium előtt nagy szerencsétlenség történt. A gyorsvonatról, mely nem áll meg a szanatoriumnál, egy falusi asszony valószínűleg lekart szállani. — Midőn megtudta, hogy ott nem áll meg a vonat, kiment a lépcsőre s előbb a nála volt kosarokat, ruhákat ledobta azután leugrott a robogó vonatról és pedig oly szerencsétlenül, hogy fejét belevágta az állomás előtt levő magas töltés vaskorlátjába. Az illető utas állítása szerint a szegény asszony feje szétloccsant s az asszony szörnyen halt.

* **Toronyi Gyula hangversenye.** Óriási érdeklődés előzi meg a Félix-fürdő szombati, július 27-iki művészestélyét. Toronyi Gyula a m. kir. operaház gyönyörű hangú ének-művésze, aki évekket ezelőtt a nagyváradi színház ünnepelt tenoristája volt, leghíresebb opera áriáit énekeli, Hadrik Anna a fővárosi Medgyaszay színház hírneves előadóművésznője, eredeti ragyogó műsorát mutatja be. Várady Aladár a népszerű, kiváló kar-nagy, saját szerzeményű dalaival, Gara Ákos az országos hírű konferanszié öltöztető, új műsorával, biztosítja az előkelő nivóju művészest sikerét. A párját ritkító, élvezetes előadás délután 6 órakor kezdődik. Jegyek a Központi Ujság és Jegyirodában kaphatók.

Vasárnap, július 28-án ugyancsak a Félix-fürdőben, nagyszabású jótékony népi ünnepély, kezdete 3 órakor. Szépségverseny, férficsunyasági verseny, amerikai anyakönyv-vezető, tombola, virágcsata, konfetti, mese

délután, hangverseny, a fővárosi vendégművészek felléptével, szabadszínpad stb. Éjféltől utánig vidám Anna bál, 2 órakor külön vonat. A vasárnapi előadásra jegyek a Hege-düs Hirlapirodában válthatók.

* **Mit pipálnak az emberek?** Megpróbálták már többféle pótlékkal szaporítani a dohányt, ami kevés, vagy nincs. Szedik a diólevelet s szárítva betömődösik a pipába, szárított cseresznye-, meggylevél is izlik egyik-másiknak, sőt a platanlevelet se vetik meg a dohányszükében levő emberek. Gyógyszerészek közlik velünk, hogy ujabban a székfüvirágot (kamonilla-teát) veszik erősen a pipások s ezzel tömők a pipát. A szaga rettenetes, de a pipások úgy érvelnek, hogy ha eredetileg a székfüteát szívták volna az emberek, a dohány füstjét tartanák most kiálthatatlannak.

* **Koszorúmegváltás.** Nagy Lajos és családja koszorúmegváltás címen Barza József elhunytá alkalmából 40 koronát juttatott hozzájuk a vak katonák javára. Rendeltetési helyére juttatjuk. Gyűjtésünk ezzel 5641-42 koronára emelkedett.

* **A Tenkei Gazdasági Takarékpénztár** a folyó hó 21-én Fráter Emil országgyűlési képviselő elnöklése alatt rendkívüli közgyűlést tartott, mely alkalmával jóvá hagyták az igazgatóság által a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank által affiliált Nagyszabolontai Gazdasági Takarékpénztárnál létesített megállapodást. Az igazgatóságot és a felügyelő bizottságot új tagokkal egészítették ki, nevezetesen: az igazgatóságba Lakatos Albert, Szőke Sándor és ifj. Tunyoghy Lajos, a felügyelő bizottságba pedig Dési Miklós és Gábor József urakat választotta be. Alapszabályainak módosítása értelmében felvette üzletágai közé a nyerstermények, mezőgazdasági gépek adás-vételét és a földművelés javítását szolgáló eszközök és anyagok árusítását és ez által a legelőnyösebb feltételek mellett áll a körzetbeli lakosság rendelkezésére.

* **A Városi Kávéház,** amely egyike Nagyvárad legkellemesebb eteblizementjeinek, egyre jobban tért hódít a közönség körében. Érdekes jelenség azonban, hogy hazamosabb idő óta már nemcsak a városi Bébe Károly elsőrangú zenekarának hangjai mellett szórakozni vágyó közönsége keresi fel folyton fokozódó érdeklődéssel, hanem már a vidéki, sőt a fővárosi idegenek is előszeretettel látogatják a **Városi Kávéházat.** Ennek magyarázata a **Városi Kávéház** kitűnő fekvésében rejlik. A vasutól a városba robogó idegenek elsősorban ez a fényűző pompával berendezett kávéház ragadja meg a figyelmét, ahol kora reggeltől a késői zár-órágig a legváltozatosabb büffé áll a közönség rendelkezésére. Ilyenformán **Herz Imre Városi Kávéháza** nemcsak a nagyváradiak kedvenc szórakozóhelye, hanem idegenturisták tekintetében is egyik jelentős tényezője lett a városnak.

Aváradszőlősi Jégpincével szemben levő

téglagyár

épületekkel és mintegy 14 kat. h. telekkel, illetve szántófölddel

ELADÓ.

Felvilágosítást nyújt:

dr. IMRIK GUSZTÁV ügyvéd
Sal Ferencz-utca 15. sz. alatt.

Telefonszám: 4-16.

* Szigoruan büntetik a hivatásos tolvajokat. Vilga Melenti Kispapmezőn abból élt, hogy mindent összelopdosott: rucát, libát, vásznat, fehérneműt, szoknyát. Vilga Melentit már kétszer megbüntették lopásért s tegnap Seress Barna elnöklésével ítélkező tanács szigoruan bírálta el lopásait, mert öt évi fegyházat mért ki rá büntetésül s azután dologházba utalta Flonta Flórát, aki tőle vett egyet mást, Ardeleán Jusztin dr. védelme után 4 havi, a többi orgazdát 3-3 havi fegyházra ítélte a bíróság. Ügyész volt Still Ernő dr., jegyző Bolcas Agoston dr.

VILLAMOS VASALÓK és FŰZŐK megérkeztek, remekszép üvegcsillárok mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szerelgetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

* Értesítés. Értesitem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészíték az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt ellehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles ének- és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianó eladó.

Haltenberger Vilmos kelmefestő és vegytisztító gyáranak második számú felvételi üzlete, **Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.** Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

MOZI.

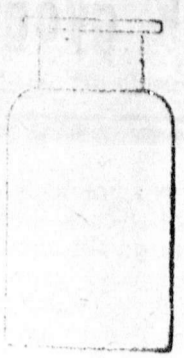
Nagy zenekar az Apollóban. Az Apolló igazgatósága nagy áldozatkészséggel igazán elsőrangú újítást hozott be. Egy héttagú, kiváló erőkből álló zenekart szervezett, amely tegnap óta már játszik is és állandóan játszani fog. Igaz művészi nivóju játékban fog tehát ezentúl az Apolló mozi publikuma gyönyörködni, valóságos filharmonikus koncertben naponként, amely Köber Antal karmester vezetésével rá fog szolgálni a közönség tetszésére.

A lovagvár titka. Az Apolló műsorán ma este a Lovagvár titka című detektívdráma szerepel. Nem a sablonos detektív históriák feldolgozása ez, hanem magas nivóju, érdekesítő és izgalmas történet, amely utolsó jelenetéig szórakoztat és leköti az érdeklődést. — A főszerepet Hedda Vernon játssza. A darab négy felvonást ölel fel.

Az idegen nő. A fantasztikus ázsiai társadalmi életbe markol bele a Vigadóban ma este színre kerülő dráma. Tibet rejtelmes világa nyílik meg előttünk. Ebbe a titokzatos világba belekerül egy európai asszony, akit a mongol fejedelem fia visz oda magával. Az európai asszony azonban nem tud megmaradni az idegen falamban. Szenvedései, küzdelmei és menekülése tölti ki a lüktető érdekességű dráma 4 felvonását.

Főszerekesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** Felolós szerekesztő: **Dr. PAPP KÁROLY.**
Műadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

HETI ÁRJEGYZÉK:

- Porcellán mozsár ütővel 12—
- Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral 15—
- Majolika tálcá fogóval 8—
- Majolika cukortartó díszes 8—
- Majolika gyümölcskészlet 8—
- Vizes készlet csiszolt üvegből 12—
- Boros 12—
- Likőr 12—
- Befőttés készlet kristály fehér 12—
- Gyümölcs készlet kristály üvegből 12—
- Majolika fali sótartó színes 8—
- Majolika vizeskancsó színes 10—
- Kenyérfosár színes üveggel 10—
- Chinaezüst cukortartó 10—
- Chinaezüst gyümölcsállvány 10—
- Majolika virágváza színes 5—
- Majolika virágfazék 5—
- Majolika diszfigura 5—
- Porcellán főzőlábas 5—
- Porcellán főzőfazék 5—
- Teáskészlet színes aranyozással 50—
- Kávéskészlet színes aranyozással 50—
- Feketéskészlet színes aranyozással 50—
- Ebédlőkészlet felszerelve sz. aranyozással 150—
- Hidegfelegőttés készlet sz. aranyozással 40—
- Mosdókészlet színes finom díszítéssel 50—
- Falitükör színes aranyozott kerettel 80—
- Asztali-lámpa teljesen felszerelve 25—
- Függő-lámpa teljesen felszerelve 80—
- Teáspohár chinaezüst foglalatban 8—
- Teáscsésze színes finom aranyozással 4—
- Kávéscsésze 4—
- Köpöcsésze 5—
- Főzőlábas barna tűzálló füllel 5—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képkeretek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!
KOMLUS TESTVÉREK
Üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és díszműáru nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

VIGADÓ MOZGÓ-SZÍNHÁZ
MA
Az idegen nő.
Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

APOLLÓ MOZGÓ-SZÍNHÁZ
MA
Lovagvár.
Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

Legújabb fűzőket legolcsóbban **Kesztenbaum Juliskánál** lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona gyógyszerár mellett)
Telefonszám: 827.
Leibchenek félárban!

Eladó házak!

Rákóczi-ut 1. és Rimanóczy-utca 4. számú bérház, továbbá Fürdő-utca 22. számú sarokház eladó.

Felvilágosítást nyújt:
dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-utca 15. sz.
Telefon-szám: 4-16.

Fésűk tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtűk, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőrárúk, pipere és toilete szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és díszműáruház
Saspassage 42.
Nebeithau A. utóda Szabó J.
Javitások eszközöztetnek.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett
Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévvíz fürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!
Téli saisonban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a **Fürdőigazgatóság.**

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

VAS és rézágyak,

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: össze-hajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor
r.-t.-nál Körös-utca 11.
Telefon-szám: 558.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Főzőtökököt

maximálisnál olcsóbb áron Tisztviselők fogyasztási szövetkezetében, Rákóczi-ut 6, mindenki kaphat. Ugyanott boltiszolga felvétetik.

Pemete

és hársfamézscukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

Tyükszemirtő

három nap alatt elmulaszt tyükszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Bérbeadó

Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Poloskairtó

Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Ára 2-40 K, nagy áveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Ór

lakással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

Jó bizonyítványokkal rendelkező megbízható egyén hivataloszolga minőségben állandó alkalmazást nyer az Egyszülött Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

Selyem a divat!

Gyönyörű kosztüm és ruhaselymek, finom gyapjuszövetek, blousok, tavaszi felöltők, kalapok, ernyők, ridikülők és piperecikkek legolcsóbban Czillér Imre nagyáruházában, a

Fényképészeti

lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Ruhafesték

valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árendményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogeriája, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Kiadó

üzlethelyiség. A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r. t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

Ne dobja ki pénzét új ruhákért, mert a kitűnően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

Tavaszi

szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Butorozott

szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

Szent László Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabásu nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvizel, uszástanítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsönöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a ::

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassajavitó. Electrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolframszálas Tungstram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron. ::

LEGF. BUZACSRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz. Vidékiek kérjenek árajánlatot

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Betűszedő tanulóknak fiú és **berakó** tanulóknak leány fizetéssel felvétetik

a Szent László-nyomda részv.-társaságnál.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.